

Strategaeth Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru 2023/24 - 2027/28

Sefydliad:	Prifysgol Bangor
Arweinydd Strategaeth Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru:	Yr Athro Paul Spencer
E-bost:	p.spencer@bangor.ac.uk

Adran A: Trosolwg

1. Uchelgeisiau strategol

Cynyddu nifer y busnesau newydd a gychwynnir gan raddedigion a'u hangori yn y rhanbarth fel rhan o ecosystem arloesi a menter.

Darparu sgiliau arloesol ar gyfer yr economi ranbarthol

Gweithio gyda rhanddeiliaid

i nodi heriau cymdeithasol a mynd i'r afael â hwy

i sicrhau twf economaidd a chynaliadwyedd

i wella ansawdd bywyd trwy gysylltiadau cymdeithasol a diwylliannol.

2. Grant Capasiti

Rhowch fanylion sut bydd Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru yn cael ei ddefnyddio i alluogi eich sefydliad i gynyddu ei incwm allanol fel y'i mesurir gan HE-BCI. Beth yw'r prif feysydd o fuddsoddiad a thwf? Sut bydd cyllid yn cael ei ddefnyddio i adeiladu ar fuddsoddiadau Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru blaenorol? Pa weithgaredd newydd fydd yn cael ei gefnogi? Ceir arweiniad pellach ar yr adran hon yng Nghylchlythyr WXX/XXHE. Dylech lunio eich ymateb yn nhermau effaith Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru ar ffyniant cymdeithasol ac economaidd i Gymru. [Uchafswm o 500 o eiriau]

Dylech dynnu sylw at ganolfannau rhagoriaeth ymchwil sydd eisoes yn gweithredu fel canolfannau arloesi.

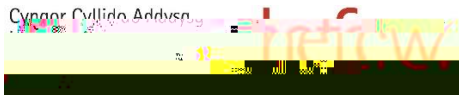
Byddwn yn cynyddu ein hincwm o ffynonellau allanol, gan ddatblygu **llwybr cliriach a mwy o gymhelliant ar gyfer arloesi, gan amrywio ein portffolio o gyfleoedd yn unol ag anghenion arloesi diwydiannol a rhanbarthol a'r dirwedd newydd o ran polisïau a chyllido.**

Nodau ar gyfer Masnacheiddio a Gweithgarwch Cynhyrchu Incwm
1. Ennill rhagor o incwm ymchwil ac arloesi trwy gystadleuaeth
2. Datblygu ac ymestyn portffolio masnacheiddio, eiddo deallusol ac ymgynghori Bangor

Byddwn yn targedu cymorth Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru i gyflawni'r nodau hyn, ar draws tri maes:

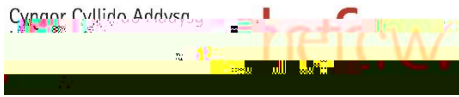
Gwella ein perfformiad Cyfnewid Gwybodaeth a Masnacheiddio sefydliadol

Mae masnacheiddio yn y brifysgol yn cynnwys ymelwa ar ymchwil a dod yn sefydliad mwy masnachol, sy'n gydnaws ag anghenion diwydiant a chynyddu nif0 g0 G Tf1 0 0 1 15

Cylchlythyr HEFCW W23/12HE: Atodiad A

Cymru a Sêr Cymru, mae'r Ganolfan Prosesu Signalau Digidol (offer), Egni (canolfan ynni carbon isel newydd yn M-SParc) a'r Ganolfan Biotechnoleg Amgylcheddol (cyfleusterau cynyddu diwydiannol) y

Cylchlythyr HEFCW W23/12HE: Atodiad A

mewn twf pellach.

WXX/XXHE. *Dylech lunio eich ymateb yn nhermau ffyniant cymdeithasol ac economaidd ar gyfer Cymru. [Uchafswm o 500 o eiriau]*

Mae ein cenhadaeth ddinesig yn cael ei gyrru gan ein [Strategaeth Genhadaeth Ddinesig](#), a lansiwyd ym mis Hydref 2022. Mae'r strategaeth wedi ei gwreiddio yn y colofnau llesiant sydd wedi eu nodi yn Neddf Cenedlaethau'r Dyfodol.

Cenhadaeth ddinesig ac ymgysylltu â'r cyhoedd

5. Gweithio gyda rhanddeiliaid i wneud y canlynol:
nodi a mynd i'r afael â heriau cymdeithasol (e.e. iechyd y cyhoedd, newid yn yr hinsawdd, yr iaith Gymraeg, tai, tlodi, poblogaeth sy'n heneiddio), sicrhau twf economaidd a chynaliadwyedd
6. Gwella ansawdd bywyd trwy gysylltiadau cymdeithasol a diwylliannol

Mae'r Strategaeth Genhadaeth Ddinesig yn cynnwys tair prif thema sy'n llywio ein gwaith ac yn bodloni'r nodau hyn:

tlodi, poblogaeth sy'n heneiddio).

Byddwn yn parhau i weithio gyda'n partneriaid yn y sectorau cyhoeddus a gwirfoddol i fynd i'r afael â'r heriau allweddol hyn. Mae [Bwrdd Cymunedol](#) y brifysgol, a sefydlwyd yn 2022, yn darparu llwyfan i ddod â phartneriaid amrywiol ynghyd e.e. cyngorau cymuned, Gr p Llandrillo Menai, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, awdurdodau lleol ac ysgolion ac ati i fynd i'r afael â'r problemau cymdeithasol hyn. Rydym yn cyfrannu at y gwaith adfywio ym Mangor trwy Bartneriaeth Strategol Bangor, tra bod ein presenoldeb ar Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd/Ynys Môn yn ein galluogi i rannu ein hymchwil a chyfrannu at amcanion llesiant y rhanbarth trwy gynllun llesiant newydd 2023-28. Mae [Cynllun Prifysgol y Plant](#) yn galluogi partneriaethau cydweithredol ar draws gogledd Cymru, gan gynnwys Prifysgol Glynd r Wrecsam, Gr p Llandrillo Menai, Coleg Cambria ac awdurdodau lleol, gyda'r nod o godi dyheadau a gwella lles plant a phobl ifanc.

Galluogi arloesi a chyfleoedd economaidd

Byddwn yn adeiladu ar ein gwaith gyda phartneriaid yn y sector preifat ac eraill i greu swyddi, cefnogi busnesau, cadw pobl ifanc yn yr ardal a darparu cymorth, cyngor a chyfleoedd i'n myfyrwyr trwy ein rhaglenni cyflogadwyedd a lleoliadau, gan feithrin cysylltiadau cynaliadwy â phartneriaid lleol a rhanbarthol.

Gwella ansawdd bywyd a rhannu gwybodaeth trwy ymgysylltu cymdeithasol a chyhoeddus

Mae ein hasedau prifysgol, gan gynnwys M-SParc, Canolfan Celfyddydau ac Arloesi Pontio, Canolfan Chwaraeon Brailsford a Gardd Fotaneg Treborth yn cyfrannu at fywydau pobl mewn gwahanol ffyrdd ac yn cyfrannu at wella llesiant unigol a chymunedol. Mae ein hasedau yn darparu addysg, adloniant, menter a chefnogaeth i bobl. Byddwn yn adeiladu ar y ddarpariaeth bresennol ac yn ymgysylltu â'n cymunedau trwy amrywiaeth o ddigwyddiadau, arddangosfeydd, cynadleddau, darlithoedd cyhoeddus, a gweithdai. Rydym hefyd yn cefnogi'r projectau amrywiol y mae Gwirfoddoli Myfyrwyr Bangor yn eu

cynnal yn y gymuned, ac ehangu project 'Ar Daith' M-SParc i drefi ychwanegol yng ngogledd Cymru, gan adeiladu ar weithrediad llwyddiannus y fenter ym Mangor a Bae Colwyn.

Byddwn yn ymestyn llwyddiant ein Cronfa Gymunedol i gyfnod y strategaeth hon, gan gefnogi projectau sy'n hybu cydweithio ac ymgysylltu. Cefnogi cysylltiadau â'r gymuned trwy

wrth gyflwyno'r Economi Lles Cymdeithasol a Chymunedol, ac M-SParc o ran darparu economi carbon isel ac allyriadau isel ar gyfer y rhanbarth yn weledigaethau a rennir.

RSP Gogledd Cymru: Mae **Cynllun Sgiliau a Chyflogaeth Gogledd Cymru 2019-22** yn tynnu sylw at swyddogaeth y brifysgol o ran bodloni gofynion sgiliau'r presennol a'r dyfodol a chynnal twf y sectorau sy'n perfformio'n dda.

Cymru

Mae **Rhaglen Lywodraethu 2021 i 2026** yn canolbwyntio ar adeiladu economi gynaliadwy a diwydiannau'r dyfodol, gan wneud cynnydd cyflym tuag at ddatgarboneiddio. Mae wedi ymrwmo i sefydlu Ysgol Feddygol Gogledd Cymru yn unol â'n Strategaeth Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru.

Mae'r **Strategaeth Arloesi (2023)** yn amlinellu dull Llywodraeth Cymru o ymdrin ag ymchwil, datblygu ac arloesi ar ôl Cronfeydd Strwythurol yr UE. Wedi ei adeiladu ar sail pedair cenhadaeth arloesi (economi, addysg, hinsawdd a natur ac iechyd a lles). Gall prifysgolion wneud cyfraniad pwysig trwy weithgareddau ymchwil a datblygu ac arloesi. Tynnir sylw at M-SParc fel esiampl i'r academi sgiliau a chymorth busnes, gan arloesi ym maes ynni technoleg amaeth a charbon isel ac mae'n alluogwr hollbwysig wrth gyflawni ein Strategaeth Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru.

Mae **Pum Blaenoriaeth Ymchwil, Datblygu ac Arloesi (2021)** yn datgan pwysigrwydd gweithgareddau ymchwil, datblygu ac arloesi i gyflawni uchelgais Llywodraeth Cymru i ddatgarboneiddio a chyrraedd sero net erbyn 2050. Mae cefnogi cyflwyno ei *Rhaglen Lywodraethu* yn cyd-fynd â strategaeth Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru Bangor ac uchelgais ehangach ar gyfer economi wyrddach.

Y Deyrnas Unedig

Mae'r **UK Science & Technology Framework (2023)** yn nodi deg cam gweithredu allweddol gyda chanlyniadau i'w cyflawni erbyn 2030, gan gynnwys buddsoddi mewn ymchwil a datblygi a dangos cryfderau ac uchelgeisiau'r Deyrnas Unedig yn fyd-eang. Mae hefyd yn nodi technolegau hanfodol gan gynnwys deallusrwydd artiffisial, bioleg peirianeg, telathrebu'r dyfodol sydd o ddiddordeb uniongyrchol i Fangor ac sy'n cael sylw gan brojectau arloesi blaenllaw fel y Ganolfan Biotechnoleg Amgylcheddol a'r Ganolfan Prosesu Signalau Digidol. Mae'r **UK Innovation Strategy (2021)** yn dibynnu ar bedair colofn:

Amlinellwch yr effaith gadarnhaol y caiff buddsoddiad Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru ar gyfeirio at y themâu yng nghynllun gweithredu Cymraeg 2050.
[Uchafswm o 250 o eiriau]

Mae Prifysgol Bangor yn croesawu'r weledigaeth a gyflwynir yn **Cymraeg 2050** ac mae ein strategaeth iaith Gymraeg '**Bangor 2050**' yn nodi sut bydd y sefydliad yn cyfrannu at y targed o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae cyd-destun sefydliadol unigryw Bangor fel y prif ddarparwr addysg uwch Gymraeg yn y byd a'r gweithlu mwyaf dwyieithog yn y Deyrnas Unedig yn golygu y gall wneud cyfraniad sylweddol. Mae gan ein Strategaeth 2030 ei cholofn drawsbynciol ei hun ar gyfer y Gymraeg, sy'n sail i'n holl ddyheadau gan gynnwys y rhai ym meysydd ymchwil, arloesi a menter. Yn y cyd-destun arloesi a menter yn benodol, bydd Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru yn ein helpu i dyfu a chadarnhau'r datblygiadau canlynol:

Asedau technolegol megis offer gwirio gramadeg ac offer cyfieithu a gydnabyddir yn fyd-eang a meddalwedd adnabod lleferydd.

Sefydlu Ysgol Feddygol Gogledd Cymru fydd â'r nod o gynyddu cyfranogiad mewn addysg feddygol cyfrwng Cymraeg.

Cefnogi gweithgareddau diwylliannol; o ysgrifennu creadigol i ddarlithoedd cyhoeddus i gefnogaeth ar gyfer datblygu celfyddydau perfformio arloesol Cymraeg trwy ganolfan Celfyddydau ac Arloesi Pontio

Cyfrannu at hyfforddiant, sgiliau ac adnoddau Cymraeg i oedolion.

Portffolio helaeth o ymchwil ym meysydd hanes, llenyddiaeth, diwylliant, cymdeithaseg, y gyfraith, busnes, niwroseicoleg dwyieithrwydd, technoleg lleferydd ac iaith, gofal iechyd, a llawer mwy.

Mentrau estyn allan cymunedol

Ethos 'Mae'r Gymraeg i bawb' a normaleiddio'r profiad o fyw mewn amgylchedd amlieithog.

Cefnogaeth i entrepreneuriaid lleol gan roi hwb i'r economi leol trwy iaith a diwylliant.

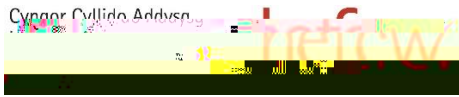
Adran D: Defnyddio Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru

Sut defnyddir eich dyraniad Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru ar gyfer 2023/24 i gyflawni'r strategaeth a amlinellwyd yn Adran B, a beth yw'r blaenoriaethau a ragwelir gennych ar gyfer defnyddio cyllid Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru dros y blynyddoedd nesaf?
[uchafswm o 250 gair – neu atodwch dabl yn amlinellu'r meysydd buddsoddi bras]

Adran	Nodau	Blaenoriaethau Cyfnod 23/24	Blaenoriaethau Buddsoddi Tymor Hwyt
Masnacheiddio / incwm ymchwil	1. Ennill rhagor o incwm ymchwil ac arloesi trwy gystadleuaeth	Ymgorffori'r adnodd i gefnogi ceisiadau UKRI Ymgorffori'r adnodd i ddarparu'r Concordat Cyfnewid Gwybodaeth o ran datblygu busnes a chefnogaeth aliniedig.	Ehangu'r sylfaen sefydliadol ar gyfer gweithgareddau UKRI gyda phwyslais cryf ar Innovate UK. Bargen Twf y Gogledd - cefnogi gweithredu, cyflawni a monitro Datbly Tm0 g ac

Cylchlythyr HEFCW W23/12HE: Atodiad A

Dyddiad

Click or tap to enter a date.